

Інфляція (CPI) у серпні

Як і очікувалося, у серпні, третій місяць поспіль, спостерігалася дефляція на рівні 0,3 % (м/м-1), проте у річному розрахунку (м/м-12), навпаки, зростання цін прискорилося до 8,4 % проти 7,9 % у липні та 6,9 % у червні, що є відображенням ефекту підвищення тарифів на CPI.

Так, у серпні продовжилось традиційне здешевлення продуктів харчування завдяки сезонному збільшенню пропозиції сільськогосподарської продукції та імпорту продовольчих товарів, що повністю компенсувало деяке подорожчання комунальних послуг та підвищення цін на тютюнові вироби (через збереження політики окремих товаровиробників) та дозволило забезпечити зниження небазової інфляції, яке за розрахунками Мінекономрозвитку становило 0,3 % (м/м-1), внесок – «-» 0,16 відсоткового пункту (далі – в. п.).

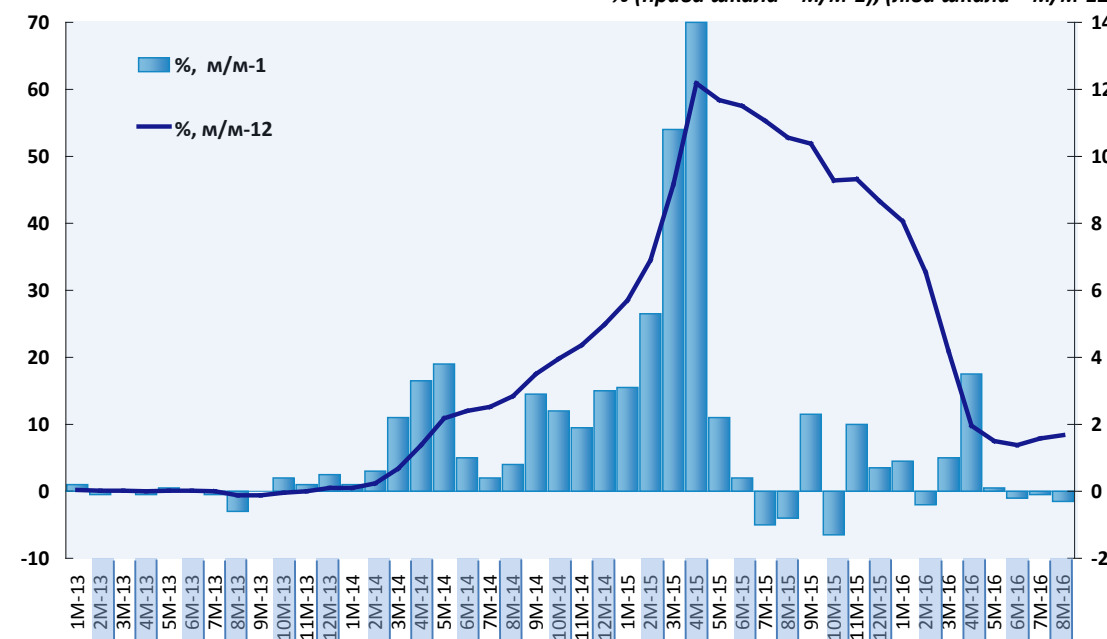
Водночас додатковим дефляційним чинником стало зниження монетарної складової інфляції. Зокрема, реалізація ефекту від тривалої ревальвації обмінного курсу гривні, стриманої монетарної політики та сезонності у формуванні цін на одяг і взуття, забезпечили зниження базової інфляції на 0,3 % (м/м-1), внесок – «-» 0,14 в. п.

В цілому за вісім місяців зростання споживчих цін було меншим, ніж у попередньому році, і склало 4,5 % (у розрахунку до грудня 2015 р.) проти 38,2 % за відповідний період 2015 р.

У другій половині 2016 р. формування цінової динаміки на внутрішньому споживчому ринку відбуватиметься під впливом дії таких факторів як виважена монетарна політика, помірне розширення внутрішнього попиту, насиченість ринку продовольством, що компенсує підвищення вартості послуг ЖКГ та можливу мінливість гривні.

«у серпні,
третій місяць
поспіль,
спостерігалася
дефляція»

Рис. 1. Темпи приросту (падіння) споживчих цін,
% (права шкала – м/м-1), (ліва шкала – м/м-12)

Джерело. ДСС

«має місце
уповільнення
темтів
зростання
середньорічного
рівня інфляції до
15,4 % (торік –
49,6 %)»

**Табл. 1. Темпи приросту/зниження ІСЦ
за розділами товарів та послуг**

	Серпень 2015 р., % м/м-1	Липень 2016 р., % м/м-1	Серпень 2016 р., % м/м-1	Питома вага у споживчому кошику, %
Усі товари та послуги	-0,8	-0,1	-0,3	100
Зміна базового ІСЦ	0,2	-0,4	-0,3	46,8
Зміна небазового ІСЦ	-1,7	0,2	-0,3	53,2
Зниження цін				
Одяг і взуття	-1,2	-3,5	-3,3	7,1
Продукти харчування та безалкогольні напої	-1,7	-0,9	-1,0	50,8
Освіта	0,1	0,5	-0,2	1,3
Предмети домашнього вжитку, побутова техніка та поточне утримання житла	0,2	0,3	-0,1	2,5
Незмінність цін				
Зв'язок	0,1	-0,1	0	3,3
Зростання цін				
Алкогільні напої, тютюнові вироби	1,1	2,5	2,4	6,9
Житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива	0,2	1,7	0,7	11,3
Електроенергія	0	0	0	1,6
Природний газ	0	0	0	2,3
Гаряча вода, опалення	0	8,1	0,2	2,2
Ресторани та готелі	0,6	1,3	0,6	2,7
Відпочинок і культура	1,0	0,3	0,5	2,0
Різні товари та послуги	0,6	0,5	0,4	3,0
Охорона здоров'я	0,4	0,2	0,3	4,1
Транспорт	-0,3	0,4	0,2	5,1

Джерело. ДСС, розрахунки Мінекономрозвитку

«найбільший внесок у ІСЦ сформовано подорожчанням послуг ЖКХ, а також тютюнових виробів (разом «+» 0,4 в. п.), що було компенсовано зниженням цін на продовольство та одяг й взуття (разом «-» 0,7 в. п.)»

Основними факторами, що сформували дефляцію та компенсували підвищення окремих тарифів на комунальні послуги у серпні, стали:

- сезонні:

розширення пропозиції на ринку сільськогосподарської продукції – сезонно знизилися ціни на овочі на 10,6 % та фрукти – на 5,1 % (середнє серпнєве здешевлення овочів за попередні чотири роки за розрахунками Мінекономрозвитку становить 15,2 %, фруктів – 9,8 %);

Довідково. У серпні найбільше знизилися ціни на помідори – 47,1 %; перець – 46 %; кабачки, баклажани, гарбузи – 32,7 %; буряк – 30,8 %; кавуни – 30,5 %; виноград – 26,7 %.

Станом на 22.08.2016 за попередніми даними Мінагрополітики посівна площа під овочі складає 439 тис. га. Врожай овочів очікується в обсязі 8,9 млн тонн (у 2015 р. – 9,2 млн. тонн) при фонді споживання 6,7 млн тонн або 160,2 кг на одну особу.

традиційне зниження цін на одяг та взуття – 3,3 %, що додатково посилено реалізацією ефекту від тривалого зміцнення обмінного курсу гривні у попередні місяці (середнє серпнєве здешевлення за попередні чотири роки за розрахунками Мінекономрозвитку становить 0,7 %);

- економічні:

збільшення обсягу врожаю зернових;

Довідково. За інформацією Мінагрополітики станом на 08.09.2016 загальний валовий збір зернових культур становив 38,7 млн. тонн (у початково оприбуткованій вазі), що майже на 1 % більше, ніж на аналогічну дату минулого року.

реалізація лагового ефекту від тривалого зміцнення обмінного курсу гривні упродовж березня-липня, незважаючи на деяке посилення волатильності на валютному ринку у серпні (середньомісячний офіційний курс гривні за серпень девальвував на 1 %, при цьому за березень-липень гривня до долара США ревальвувала на 6 %);

скорочення кредитування домогосподарств (за оперативними даними НБУ на кінець серпня 2016 р. порівняно із кінцем грудня 2015 р. кредити, надані домогосподарствам, скоротились на 6,2 %);

«зниженню цінового тиску сприяло розширення пропозиції на ринку сільськогосподарської продукції»

стримана монетарна політика (середньозважена ставка за всіма інструментам рефінансування Національного банку у серпні 2016 р. становила 17,5 % при інфляції на рівні 8,4 %(м/м-12)).

Водночас, серед **проінфляційних факторів** у серпні слід виділити:

Внутрішні:

- **адміністративні** – підвищення тарифів на комунальні послуги (відбулося подорожчання водопостачання та водовідведення на 8,7 % та 10,3 %);
- **економічні:**
  - подорожчання окремих підакцизних товарів**, що пов'язано з ціновою політикою деяких товаровиробників (у серпні ціни на тютюнові вироби зросли на 3,6 %, при цьому алкогольні напої подорожчали лише на 0,6 %);
  - поступове відновлення купівельної спроможності населення** (у січні-липні реальна зарплата зросла на 7,3 % проти скорочення на 23,7% у січні-липні 2015 р.);
- **поведінкові** – погіршення інфляційних очікувань українців з огляду на триваюче підвищення комунальних тарифів (за даними GfK Ukraine індекс інфляційних очікувань збільшується вже два місяці поспіль, зокрема у липні порівняно з попереднім місяцем – на 2,7 пункту та склав 187);

Зовнішні:

- **негативний вплив світової агроінфляції на формування внутрішніх цін;**

Довідково. За даними ФАО середнє значення індексу продовольчих цін збільшилось на 1,9 % і становило 165,6 пункту. Серпнєве значення індексу є найвищим з травня 2015 р., що пов'язано зі зростанням цін на молочну продукцію, олію, цукор і м'ясо, що мало своє відображення у зростанні цін на вітчизняному ринку, зокрема на олію.

При цьому поштовхом для підвищення внутрішніх споживчих цін на м'ясо та м'ясопродукти стало збільшення оптово-відпускних цін на м'ясо ВРХ (за інформацією Мінагрополітики станом на 19.08.2016 зростання становило 29 % до попереднього року, на птицю (кури) – 26 %, на м'ясо свиней – 16 % відповідно).

Зниження внутрішніх цін на цукор пов'язано з достатністю пропозиції (у цьому році було збільшено посівну площу під цукровий буряк на 55 тис. га або на 23,2 % до 292,4 тис. га).

За оцінкою Мінагрополітики, вітчизняні цукрові заводи виготовлять в цьому році близько 1,9 млн т цукру, що повністю задовольнить внутрішні потреби (1,6 млн т) з урахуванням перехідних запасів минулого року (0,3 млн т).
- **зростання цін на світовому ринку нафти.**

Довідково. За даними Світового банку у серпні 2016 р. середня ціна на нафту марки Brent становили 46,1 долара США/ барель, що на 2,4 % вище ніж у попередньому місяці, в цілому за вісім місяців ціни зросли на 22,3 %. За таких умов навіть ревальвація гривні до долара США за березень-липень на 6 % не дозволила компенсувати темпи подорожчання нафти на світовому ринку, проте зіграла на уповільнення росту цін на вітчизняному ринку паливно-мастильних матеріалів: вартість палива у серпні збільшилась на 0,2 % проти 0,5 % у липні, 2,7 % у червні та 5,8 % у травні цього року (з початку 2016 р. – на 14,5 %).

«у серпні серед основних проінфляційних факторів були подорожчання тютюнових виробів та підвищення тарифів на комунальні послуги»

Очікування. У другій половині 2016 р. очікується, що виважена монетарна політика на фоні відновлення виробництва, помірне розширення внутрішнього попиту, частково компенсують дію таких проінфляційних чинників як підвищення вартості послуг ЖКГ (зокрема, у вересні-жовтні – гарячої води, опалення і електроенергії), посилення волатильності обмінного курсу гривні та цін на світовому ринку.

«у подальшому очікується збереження помірної інфляційної динаміки»

Ризиком пришвидшення інфляційних процесів до кінця 2016 р. є посилення ролі інфляції витрат, зокрема через зростання цін виробників, погіршення очікувань економічних агентів (через тимчасову відсутність фінансування з боку МВФ), що змусить товаровиробників закласти відповідні ризики у ціну.